

Nasilje albanaaca ometa povratak Srba

Author: [Radosa Milutinovic](#)

Nedavni talas albanskog nasilja na Kosovu baca senku na nastojanja KFOR-a da izvrši repatrijaciju srpskih izbeglica.

Okruženo planinama, četrdesetak kilometara od Pristine, leži opustošeno selo Slivovo. Vojni logor KFOR-a nalazi se na visoravni iznad sela. Helikopteri saveznih trupa bez prestanka kruže nad ovim prostorom.

Slivovo je jedno od mnoštva sela u centralnom Kosovu koje su srpski stanovnici napustili u junu 1999. godine posle povlacenja jugoslovenskih snaga iz pokrajine. KFOR sada pokušava da ohrabri povratak izbeglica, tako što će obezbediti to područje.

Pa ipak, tokom poslednje dve nedelje operacija Trojan dovedena je u pitanje talasom etnickog nasilja na Kosovu u kojem je izgubilo život osam Srba, dok je desetak povredjeno. U etnicki mesanom selu Cernici u jugoistocnom Kosovu, na primer, troje ljudi je poginulo 4. juna, uključujući i četvorogodišnjeg dečaka, na koje je pučano iz automobila.

Povećanje nasilja uzdrvalo je uverenje Srba da im međunarodne snage mogu pružiti zaštitu. Iako je do većine incidenata došlo van centralnog dela Kosova, nevolje nisu zaobisile ni ovaj kraj.

Major Mathew McDonald, kanadski oficir koji rukovodi operacijom Trojan, već je ukazao na potrebu da se pijaca u Gracanici premesti, postojeći je 6. juna jedan nepoznat napadac bacio ručnu granatu na grupu Srba, povredivši troje ljudi.

U toku protesta lokalnih Srba koji je usledio, komandant trupa KFOR-a koje stite ovu zonu, general Richard Shireff, pucao je i ranio jednog demonstranta.

Shireff, koga pojedine lokalne vodje srpske zajednice hvale zbog nastojanja da poboljša bezbednost u centralnom Kosovu, izjavio je povodom poslednjih napada, "Nije mi tesko opisati ono što sam video u protekla dva dana kao čisti terorizam".

"Mi smo se pozabavili rešavanjem problema kao što je sloboda kretanja, veze, zdravstvo, obrazovanje i trgovina", rekao je Shireff. "(Operacija) Trojan treba da poveća nivo bezbednosti i kvalitet života Srba u zoni naše odgovornosti".

Pre poslednjeg talasa nasilja, otac Sava, jedan od lidera Srpskog nacionalnog veća za Kosovo i Metohiju, rekao je da operacija Trojan ima punu podršku ovog veća. Posle desavanja u Gracanici, SNV je obustavio saradnju sa međunarodnom administracijom. Predsednik veća, vladika Artemije, izjavio je da mnogi pripadnici srpske zajednice bojkotuju njegove kolege "kao da smo mi sami krivi za svoje žrtve".

McDonald je insistirao, međutim, da je operacija Trojan donela značajna poboljšanja srpskoj zajednici. "Opazili smo na punktovima da puteve koriste isključivo Albanci", rekao je McDonald. "Srbi iz Kosova Polja koristili su čudne zaobilazne puteve da bi došli do Gracanice. Tako smo odlučili da ustanovimo gde Srbi žele da idu, i da im omogućimo ne samo zaštitu već i da popravimo puteve."

Kao rezultat, KFOR je sagradio oko dvadesetak kilometara puta koji povezuje razne srpske zajednice i,

takodje, popravlja prugu koja povezuje Lipljan sa Kosovim Poljem i Zvecanom, rekao je McDonald.

U toku poslednje dve nedelje, autobuska veza izmedju dve vece srpske enklave, Gracanice i Mitrovice ponovo je uspostavljena. Telefonske linije ponovo su proradile izmedju Caglavice, Lapljeg Sela i Gracanice, i preko radio prenosa sa Kosovim Poljem i Pristinom.

Jedan stanovnik Slivova, Stana Simic je pozdravila uspostavljanje autobuske linije. "Isla sam juce u Gracanicu da telefoniram deci. Nadam se da ce se oni vratiti da zive ovde kao pre. Rekla sam im da je ovde bezbedno i da nema problema", kaze Stana i dodaje: "Dobro se slazemo sa vojskom".

Pored toga sto obezbeduju seljake koji rade na poljima, McDonald je rekao da je KFOR uveo radarski sistem Coyote koji obezbedjuje nocu ovaj kraj. Helikopterske patrole istrazuju sve sumnjive signale. "Nedavno smo otkrili grupu ljudi koji su pokusavali da zakopaju automatske puske i minobacace", rekao je McDonald.

Kapetan Tom Bateman, pripadnik skotskih draguna, predvodi zajednicke britansko-svedske snage od oko stotinu ljudi, koje patroliraju sumama izmedju opstina Gracanica i Pristina. U ovoj oblasti ima oko sest srpskih sela, ukljucujuci i Slivovo koja su u okruzenju albanskih zajednica.

"Nas prvobitni plan bio je da obezbedimo povratak oko 15 srpskih porodica u Slivovo iz Gracanice gde su sada smestene", izjavio je Bateman. "Takodje, oko desetak ljudi svakodnevno dolazi u selo Perovici, pod nasom zastitom, da bi pripremili kuce za svoj povratak".

Bateman je dodao da je siguran da jedinice KFOR-a u ovom kraju drze bezbednosnu situaciju pod kontrolom.

Stojna Marinkovic iz Slivova kaze da se seljaci mogu slobodno kretati ovih dana. Ali je dodala: "Jos uvek se drzim kuce ukoliko moj muz ne ide sa mnom".

Marinkovic je pobegla iz Slivova 19.juna prosle godine sa ostalim stanovnicima sela. Njen sin Goran, 19, nestao je istog dana u susednom selu Labljani. Vratila se tri nedelje kasnije, uz pratnju svedske jedinice KFOR-a.

"Mozda ima Srba koji su okrvavili ruke i oni se plase da se vrate. Moj sin nije bio kriv. On je bio zrtva. Da je bio kriv, on bi pobegao. Ne bi ostao", kaze Marinkovic.

Danijela Pavic, 18, vratila se u Slivovo februara ove godine. Danijela kao i ostali koji su pobegli iz Slivova, zavrсила je u Smederevu, gde je boravila deset meseci. "Tamo nismo imali kucu pa smo se vratili", rekla je ona. "Sada se ovde osecamo bezbedno".

Bateman se nada da ce ove reci doci do usiju preostalog stanovnistva koje je smesteno u Smederevu i da ce i ostali poceti da razmisljaju o povratku kuci. Rekao je da ce se dispanzer, skola i distribucioni centar uskoro otvoriti u kuci koja je blizu vojnog logora KFOR-a.

Shireff veruje da je trenutno prioritet da ljudi koji zele da se vrate dodju i sami se uvere da li misle da je situacija bezbedna.

Radosa Milutinovic je dopisnik IWPR.

Location: Serbia
Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/nasilje-albanaca-ometa-povratak-srba>